

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte: Vladimir Timofti

Judecătorii: Victor Boico, Nadejda Toma, Anatolie Țurcan, Elena Cobzac

 judecând, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței Tribunalului Militar al armatei 53 din 15 septembrie 1944, în cauza penală în privința lui

Morariu Afanasii XXXX, născut în anul XXX, originar și domiciliat, la data examinării dosarului, în XXX.

În baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Tribunalului Militar al armatei 53 din 15 septembrie 1944, Morariu Afanasii a fost condamnat în baza art.58-1 „a” Cod penal al RSFSR la privațiune de libertate cu interdicție în drepturi pe un termen de 5 ani și confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Morariu Afanasii a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, locuind pe teritoriul temporar ocupat de trupele germano-române, în iunie 1942, s-a angajat benevol la autoritățile de ocupație în calitate de jandarm în jandarmeria română, unde a activat până în martie 1944.

 În iulie 1942, inculpatul a fost recrutat în calitate de agent secret al jandarmeriei române pentru a efectua activități de spionaj, având misiunea de a depista partizani și persoane care aveau atitudine ostilă față de autoritățile române. Astfel, activând în această funcție și exercitându-și obligațiile de serviciu, inculpatul, în septembrie 1942, a arestat un cetățean necunoscut care a sosit din orașul Odessa și s-a stabilit cu traiul permanent în localitate, raportând despre apariția acestuia jandarmilor români.

 De asemenea, pe perioada de activitate, Morariu Afanasii a exercitat și alte misiuni, inclusiv recrutarea persoanelor în calitate de agenți.

2.1. În cadrul ședinței de judecată condamnatul și-a recunoscut parțial vinovăția în cele incriminate și a declarat că, în luna iunie 1942, a fost mobilizat în armata română și încadrat în serviciu la autoritățile de ocupație, în calitate de jandarm în jandarmeria română, dar nu s-a angajat benevol la autoritățile române, ci a fost trimis să lucreze în jandarmerie după ce a fost înrolat în armata română.

De asemenea, inculpatul a mai susținut că a activat o perioadă de timp la autoritățile române, însă nu a transmis nici o informație cu caracter de spionaj.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare în care, invocând temeiul prevăzut de art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, solicitând casarea sentinței, încetarea procesului penal și reabilitarea condamnatului, pe motiv că probele administrate în cauză nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art.58-1 „a” Cod penal al RSFSR - trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că Morariu Afanasii, prin acțiunile sale a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol, precum și, examinând cauza în lipsa apărătorului, instanța de judecată a încălcat flagrant dreptul inculpatului la apărare.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele dosarului și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Hotărârile irevocabile de condamnare pot fi atacate cu recurs în anulare, în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, numai în cazurile prevăzute în art.453 Cod de procedură penală, adică în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Potrivit art.6 pct.44) Cod de procedură penală, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată, este o încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Totodată, conform art.3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, cu modificările ulterioare, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie”, „agitație antisovietică” sau „activitate contrarevoluționară”.

Astfel, condamnarea lui Morariu Afanasii pentru trădare de patrie, în lipsa oricăror probe, în lipsa apărătorului, fiindu-i încălcat condamnatului dreptul la apărare și la un proces echitabil, constituie un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată.

Reieșind din cele constatate și reținând prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit.b) Cod de procedură penală, instanța de recurs găsește prezente în speță motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească de condamnare a lui Morariu Afanasii în baza art.58-1 „a” Cod penal al RSFSR, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea lui la răspundere penală, cu încetarea procesului penal în baza art.391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și reabilitarea lui.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursul în anulare este întemeiat și urmează a fi admis.

5. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit.b), art.453 alin.(1) și art.457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Admite recursul în anulare declarat de către Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează sentința Tribunalului Militar al armatei nr.53 din 15 septembrie 1944, privind condamnarea lui Morariu Afanasii în baza în baza art.58-1 „a” Cod penal al RSFSR, cu încetarea procesului penal, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală a condamnatului și dispune reabilitarea acestuia, în conformitate cu Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr.1225-XII din 08 decembrie 1992.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 12 martie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Victor Boico

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac